

LAUKAURE-LAUKERS HISTORIA

Statens och Nasa-bolagets angelägenhet kom kolonisering av Pite Lappmark gav privilegier och fri besittning av mark lockade kustbor att bosätta sig i inlandet.

Viss skyldighet förelåg för insyningen, att ex. inom fem år av frihetstiden uppföra ett antal byggnader samt odlat minst 2 tunnland åker. Dessutom skulle prästerskapet ha vart tionde i avkastning.

För nybygget i Lauker lydande under Nasa Silververk anges åkern i tunnland, och höskörden i skrindor hö. Datum för immissionsbrevet daterat 13 december 1795.

Lauker nr 1 Per Andersson 1 ½ tunnland åker 36 ½ skrindor hö.

Lauker nr 2 Josef Andersson 1 ½ tunnland åker 36 ½ skrindor hö.

Per Andersson flyttade till Fjällbonäs och hemmanet övertogs av Per Ersson. Bosättningen var förmodligen på Knabben eftersom rester av Per Ersson stenröse finns på Knabben där också ett notvarp finns. Per Ersson avled 1815 var not upptagen i bouppteckningen.

Båda nybyggerna övertogs senare av Josef Andersson som blev kvar i byn och är anfader till de flesta byborna.

Josef och hans hustru Susanna fick dottern Sara-Caisa, senare gift med Erik Eriksson från Ullbergsträsk den s k "Laukerkungen". Deras söner Erik – knabbsläktet, Johan – Mittigårds och Karl – Karlsläktet delade då nybyggerna Lauker 1 – 2 samt Lövudden 1 (ett angränsande nybygge) i var sin del. Ägora A, B och C. Senare fastställda vid laga skifte 1901 – 1903. Se vidare i Lappmarkbyarnas folk Lauker by - en bakgrund.

Självhushållning var förutsättning för nybyggarna och där var jorden och ängarna det alla viktigaste. Fastmarken bröts till åkrar och potatisland. Ängarna röjdes och översilningar anordnades.

Vid sidan om jordbruket framställdes tjära genom dalbränning. Det gav dels nödvändiga varor i utbyte samt kontanter.

I bouppteckningen 1843 eter "Laukerkungens" änka Sara-Caisa som för övrigt bestod av 19 sidor finner man bl a följande:
5 hästar, 17 kor, 2 oxar, 2 kvigor, 5 kalvar, 49 får, 260 renar samt en hund, en katt och en räv. Noteras kan att hunden värderad till 24 skilling, medan räven var värd 1 riksdaler.

Man förstår att för att klara alla dessa djur under vintern krävdes mängder av ängshö. Gamla kartor visar att ströängar var upp upptagna flera km från byn. Förutom familjen, fanns många pigor och drängar för att klara höbärgning och arbetet på gården.

För det egna uppehållet var säkerligen fisk en viktig del i basfödan. I bouppteckning finns upptaget: 3 båtar, 54 siknät, 9 sellaksnät samt 5 gäddnät.

Förutom tjära fanns ingen möjlighet till avsättning av skogsprodukter som sågtimmer förrän i början av 1900-tal då Yttersfors AB rensat Åbyälven för flottning och byggt en i öständan av Ö Kikkejaur.

Nu öppnades nya försörjningsmöjligheter och gamla kontoböcker från Lindås, där bolaget hade sitt säte i trakten, visar årliga leveranser av sågtimmer. Där hade också bolaget en handelsbod.

Vid avvittringen under 1880-tal fanns tre fastigheter i byn. Arv och fördelning oftast mellan sönerna i gården styckade ägorna allt eftersom.

År 1901 – 1903 förelåg laga skifte, då fanns det ett 10-talet fastigheter. Idag 100 år senare är all byamark fördelad på 28 jordbruksfastigheter och en enda brukare, för övrigt kommunens största.